

Německá média v supervolebním roce 2017. Vybrané trendy sledovanosti a důvěryhodnosti

Zuzana Lizcová

Německý mediální trh patří k největším a nejrozvinutějším na světě. Svoboda mínění a tisku a neexistence cenzury jsou zakotveny hned v pátém paragrafu německé ústavy (základního zákona) z roku 1949. Mediální systém SRN je duální, fungují v něm paralelně soukromá média i média veřejné služby. Ta byla v poválečných letech založena po vzoru britské BBC a působí zejména v oblasti rozhlasového a televizního vysílání (ARD, ZDF, Deutschlandfunk). Provozují ale i vlastní zpravodajské servery. Berlín je v globálním měřítku desátou nejvýznamnější mediální metropolí.¹

Podle indexu svobody médií, který pravidelně sestavuje mezinárodní organizace Reportéři bez hranic (RSF), figurovala SRN v roce 2016 na 16. místě ze 180 zemí světa. Ve srovnání s předchozím rokem si o čtyři místa pohoršila. Důvodem je podle RSF zejména to, že němečtí novináři častěji čelí výhrůzkám i fyzickým napadením, především při demonstracích pravicových extremistů. Zástupci organizace kritizují i údajně nedostatečnou ochranu zpravodajských zdrojů a přílišnou kontrolu veřejného prostoru německými tajnými službami. Ve své zprávě zmiňují i negativní vliv ekonomického tlaku, který podle nich pomalu ale jistě podryvá pluralismus německých médií.²

V SRN, která je po Číně, Indii, Japonsku a USA pátým největším tiskovým trhem na světě, denně vychází 333 převážně lokálních a regionálních deníkových titulů. Nejčtenějšími celostátními deníky jsou Bild, Süddeutsche Zeitung, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Die Welt, Handelsblatt, Die Tageszeitung a Neues Deutschland.

Denní náklad tisku činí 15,3 milionů exemplářů. Týdeníky, kterých je 22, vycházejí v celkovém nákladu 1,5 milionu kusů, celkem šest nedělníků v nákladu 2,1 milionů kusů. Na německém trhu figuruje také 692 zpravodajských serverů.³

Nejsledovanějším médiem zůstává i přes mírný pokles v posledních letech televize. Německý divák tráví před její obrazovkou v průměru čtyři hodiny denně. Nejoblíbenějšími německými televizními kanály jsou veřejnoprávní ZDF (podíl na trhu 12,7 % v lednu až květnu 2016) a ARD (první program 11,7 %, třetí 12,3 %). Nejsledovanější soukromou televizí je RTL s přibližně desetiprocentním podílem na trhu.⁴ Mladší generace se zřetelně odklání od denního tisku a častěji využívá internetové zdroje.

¹ "Die Top 10 Medienstädte der Welt", <http://bit.ly/2oZKiZG>

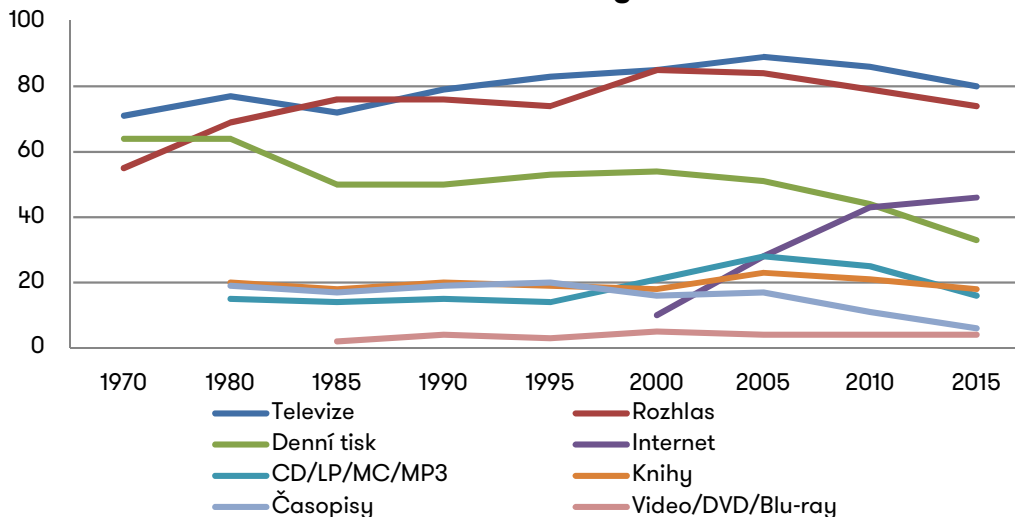
² "Germany: Legal reforms weaken press freedom", <https://rsf.org/en/germany>

³ "Die deutschen Zeitungen in Zahlen und Daten", <http://bit.ly/2i6QxVU>

⁴ "Fernsehnutzung und Marktanteile nach Programmen pro Tag", <http://bit.ly/2pZeYIY>

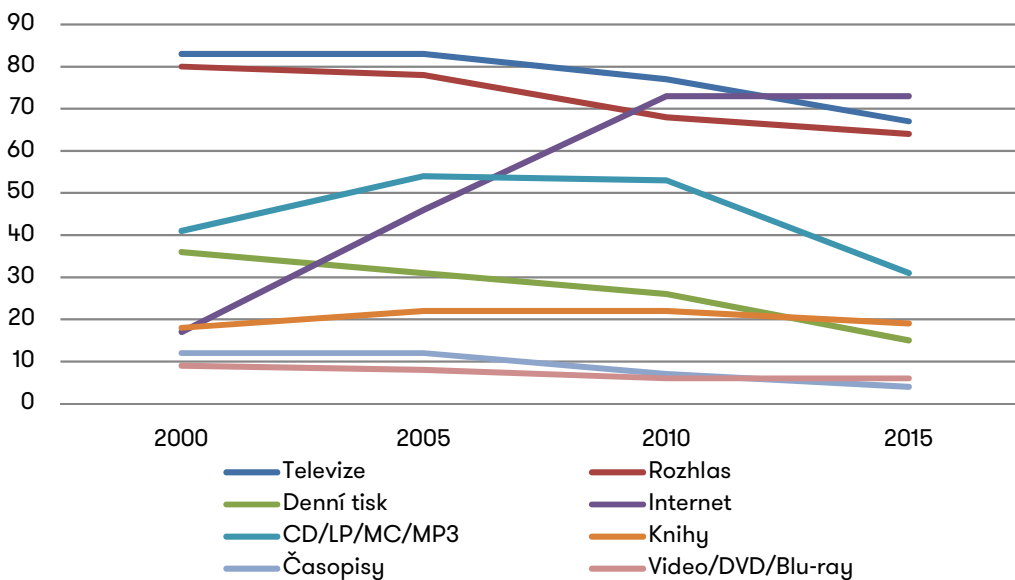

Denní dosah německých médií

Zdroj: <http://bit.ly/2pXhlyD>

Denní dosah médií (populace 14-29 let)

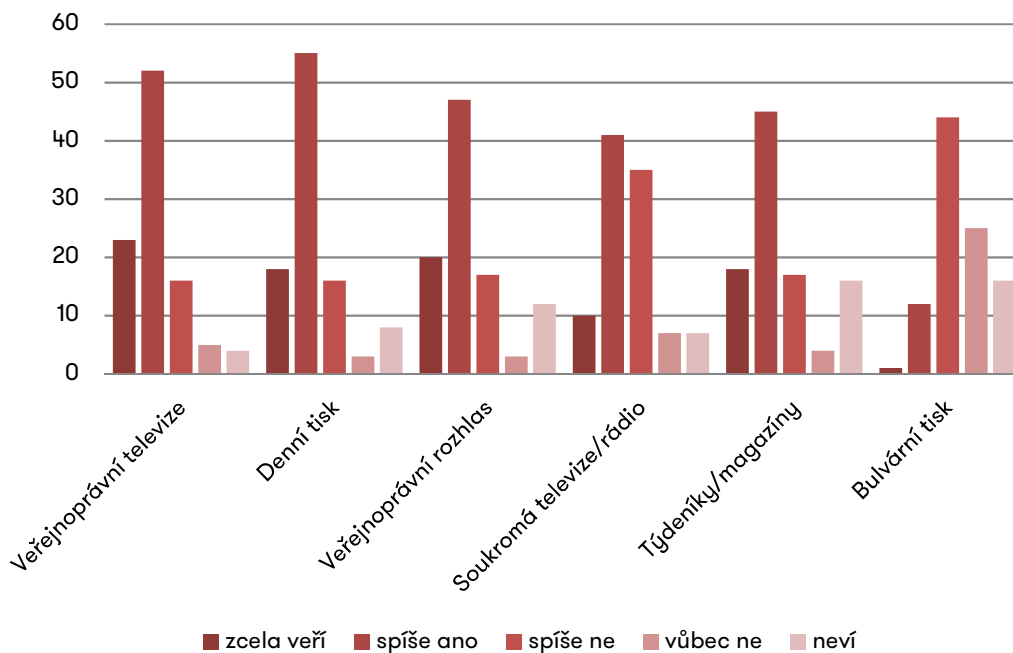
Zdroj: <http://bit.ly/2pXhlyD>

Podle studie Bayerischer Rundfunk (BR) z roku 2016 hodnotí němečtí občané veřejnoprávní televizi jako nejdůvěryhodnější médium, vysokou důvěru mají podle stejného zdroje i ve veřejnoprávní rozhlas a denní tisk.⁵ Ovšem pouze 46 % respondentů této studie si myslí, že je veřejnoprávní televize zcela nebo do značné míry nezávislá na politických a hospodářských zájmech. Denní tisk považuje v tomto směru za nezávislý 44 %, veřejnoprávní rozhlas 42 %, soukromé televize a rozhlasové stanice 39 %, týdeníky a magazíny 36 % a bulvární tisk 22 % respondentů.

⁵ "BR – Studie zum Vertrauen in die Medien", <http://bit.ly/1W2c2Hy>

Důvěra v média (populace nad 18 let)

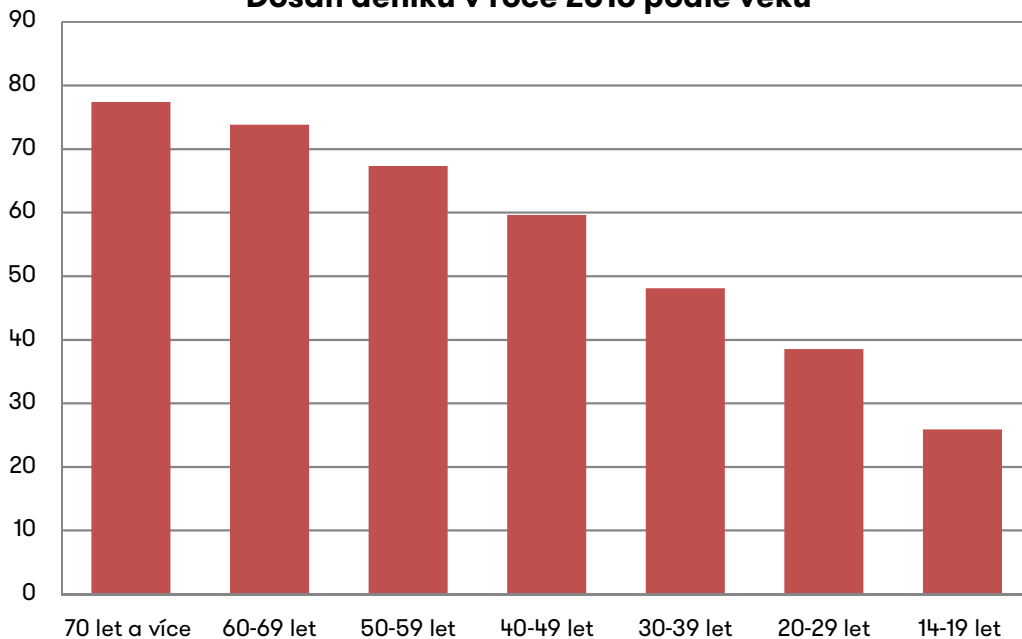

Zdroj: <http://www.br.de/nachrichten/inhalt/br-medien-studie-100.html>

Denní tisk se, jak již bylo zmíněno, potýká s úbytkem zejména mladších čtenářů. Data Spolkového svazu německých vydavatelů novin (BDZV) jasně ukazují, že denní periodika ztrácejí svůj vliv úměrně ke klesajícímu věku Němců. Zároveň denní tisk bojuje i s výrazným poklesem příjmů z inzerce.

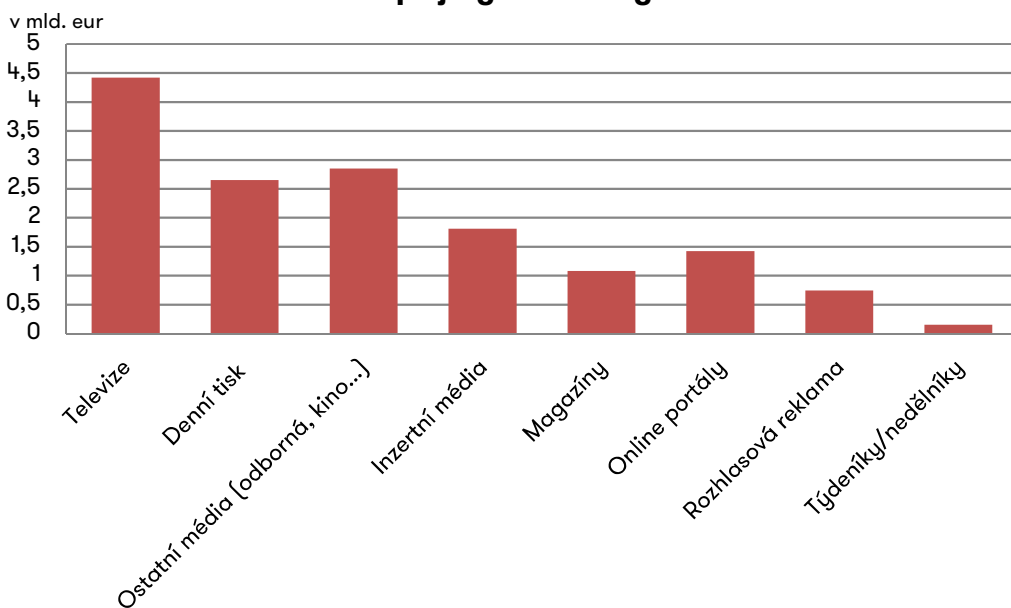

Dosah deníků v roce 2016 podle věku

Zdroj: <http://www.bdzv.de/maerkte-und-daten/schaubilder/>

Netto příjmy z reklamy 2015

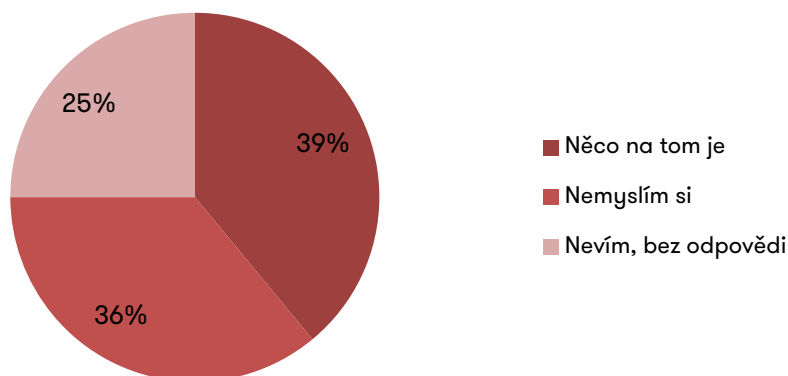
I přesto, že důvěra německých občanů v masmédiá převyšuje evropský průměr (s výjimkou internetu, zde je německá hodnota podprůměrná)⁶, je v posledních letech patrný trend vzrůstající rezervovanosti vůči mediálním obsahům i samotným novinářům. Při otázce, zda média slouží jako „čtvrtá moc“ ve státě, nebo svým zpravodajstvím spíše podporují vlivné politické a hospodářské kruhy, se většina Němců podle výzkumu BR kloní k druhé možnosti. Podle 55 % respondentů média spíše podporují stávající establishment. Jen 31 % dotázaných si myslí, že média důsledně plní svoji veřejnou kontrolní funkci. Celých 65 % dotázaných je toho názoru, že novináři často nemohou říci, co si skutečně myslí. Přibližně polovina respondentů je pak přesvědčena, že novináři řadu problémů dostatečně nezkoumají

⁶ “Standard Eurobarometer 84, Autumn 2015”, <http://bit.ly/2oZKvSI>

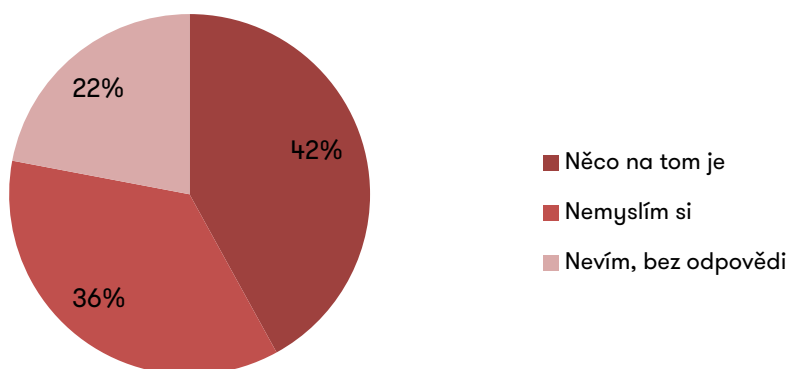
a informují o nich jednostranně.⁷ Někteří němečtí občané jdou ještě dále a média označují za „lživý tisk“ (Lügenpresse), který záměrně neinformuje objektivně, ale manipuluje s fakty, a některé skutečnosti zcela zamlčuje. Výzkumy z poslední doby ukazují, že se rozhodně nejedná o okrajové vnímání médií.⁸

Na označení „lživý tisk“ je něco pravdy 2016

Zdroj: http://www.ifd-allensbach.de/uploads/tx_reportsndocs/FAZ_Februar2017_Fakten.pdf

Na označení „lživý tisk“ je něco pravdy 2017

Zdroj: http://www.ifd-allensbach.de/uploads/tx_reportsndocs/FAZ_Februar2017_Fakten.pdf

⁷“BR – Studie zum Vertrauen in die Medien”, <http://bit.ly/1W2c2Hy>

⁸“Interessen schlagen Fakten. Eine Dokumentation des Beitrags von Prof. Dr. Renate Kocher in der Frankfurter Allgemeinen Zeitung Nr. 45 vom 22. Februar 2017“, <http://bit.ly/2puVsXR>

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

+420 224 813 460

www.amo.cz

info@amo.cz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

www.facebook.com/AMO.cz

www.twitter.com/amo_cz

www.linkedin.com/company/amocz

www.youtube.com/AMOCz

Zuzana Lizcová

Zuzana Lizcová je analytička Výzkumného centra AMO, zaměřuje se na německy mluvící země, jejich působení v mezinárodním kontextu a bilaterální vztahy s Českou republikou.

zuzana.lizcova@amo.cz

[@ZuzanaLizcova](https://twitter.com/ZuzanaLizcova)

Briefing paper byl vypracován v rámci projektu European Menu: Lunch Discussions on Contemporary European Issues for Czech Journalists, který je realizován ve spolupráci s Friedrich Naumann Foundation.